

Materiāls izstrādāts saskaņā ar
“Latvijas investīciju un attīstības aģentūras” un
SIA “Bolderāja Ltd” noslēgto līgumu
Nr. L-AKA-08-0200 par projekta Nr. AKA/1.3.1.1.4/08/01/277
“SIA “Bolderāja Ltd” darbinieku kvalifikācijas celšana un jaunu prasmju
apgūšana”

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

“Darba drošība un aizsardzība”

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

KAS IR DARBA AIZSARDZĪBA (DA)?

- nodarbināto **drošība** un **veselība** darbā

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Kam tā vajadzīga? (1)

Vai darba devējam?

Darba devējs (DD) - fiziskā persona, juridiskā persona vai tiesībspējīga personālsabiedrība, kura nodarbina vismaz vienu nodarbināto

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Kam tā vajadzīga? (2)

Vai darba ņēmējam?

Darba ņēmējs - jebkura fiziskā persona, kuru nodarbina darba devējs, arī valsts civildienesta ierēdņi un personas, kuras nodarbinātas ražošanas vai mācību prakses laikā

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Darba devēja pirmais pienākums

Darba aizsardzības likuma (DAL) II nodaļa,
(20.06.2001.)

Organizēt darba aizsardzības sistēmu (DAL 5.pants, pirmā daļa)

ieguvums

Tiks nodrošināta likuma un normatīvo aktu prasību ieviešana un ievērošana.

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Ko uzņēmumam sniedz ieguldījums DA jomā? (1)

- nav riska/ir minimāls risks darba devēja atbildībai par LR saistošo normatīvo aktu neievērošanu (naudas sodi, citas sankcijas, tiesu procesi sakarā ar materiālo kompensāciju pieprasīšanu)
- korektas attiecības ar valsts uzraudzības institūcijām
- nav nelaimes gadījumu
- nav arodsaslimšanu
- zemāks saslimšanas līmenis salīdzinājumā ar citu nozares uzņēmumu rādītājiem
- Pastāv iespēja racionāli izplānot naudas līdzekļus, kas paredzēti darba aizsardzībai

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Ko uzņēmumam sniedz ieguldījums DA jomā? (2)

- o Korektas attiecības ar nodarbināto interešu pārstāvjiem.
- o Darba aizsardzība ir viens no darbiniekus motivējošiem faktoriem.
 - o Kvalitatīvāks, produktīvāks darbinieku darbs.
- o Iegūst arī citi uzņēmumi, kuri uzņēmumam sniedz ārpuspakalpojumus.

Lai uzsāktu darbus, ārpuspakalpojumu sniedzēji spiesti nodrošināt savus darbiniekus ar IAL, veikt apmācības, apgādāt ar drošu darba inventāru.

- o Palielina konkurētspēju.

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

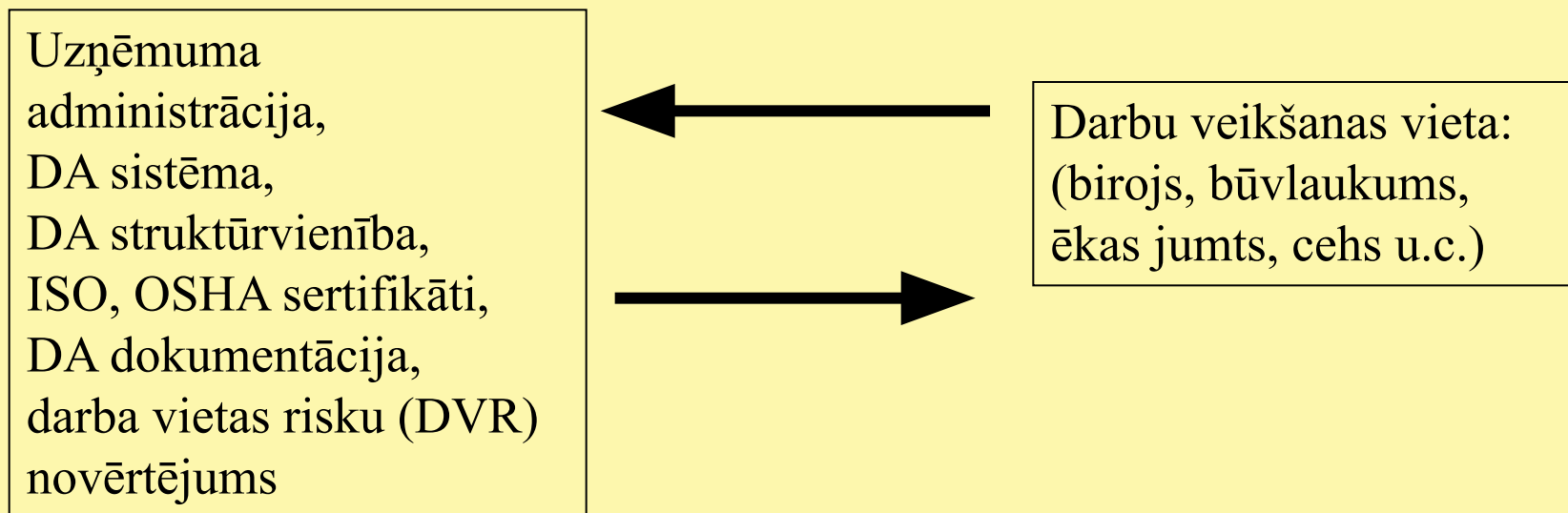
BET VARBŪT TĀ IR VAJADZĪGA ABIEM?

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Darba devēja otrais pienākums

Nodrošināt darba aizsardzības sistēmas darbību uzņēmumā
(*DAL 5.pants, otrā daļa*)

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

DA sistēmas modeļi (1)

(DAL 9.pants, 20.06.2001.)

Organizatoriskā struktūra

1. **vadītājs pats** var veikt pienākumus (jābūt apmācītam), ja ne vairāk kā desmit nodarbinātie;
2. **norīko** speciālistu — ja ir mazāk nekā 50, bet vairāk nekā desmit nodarbinātie;
3. **norīko** vairākus speciālistus vai izveido darba aizsardzības organizatorisko struktūrvienību — ja uzņēmumā ir 50 vai vairāk nodarbināto;

- **iespēja iesaistīt** kompetentu institūciju;

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Darba aizsardzības sistēmu uzņēmumā var regulēt ar:

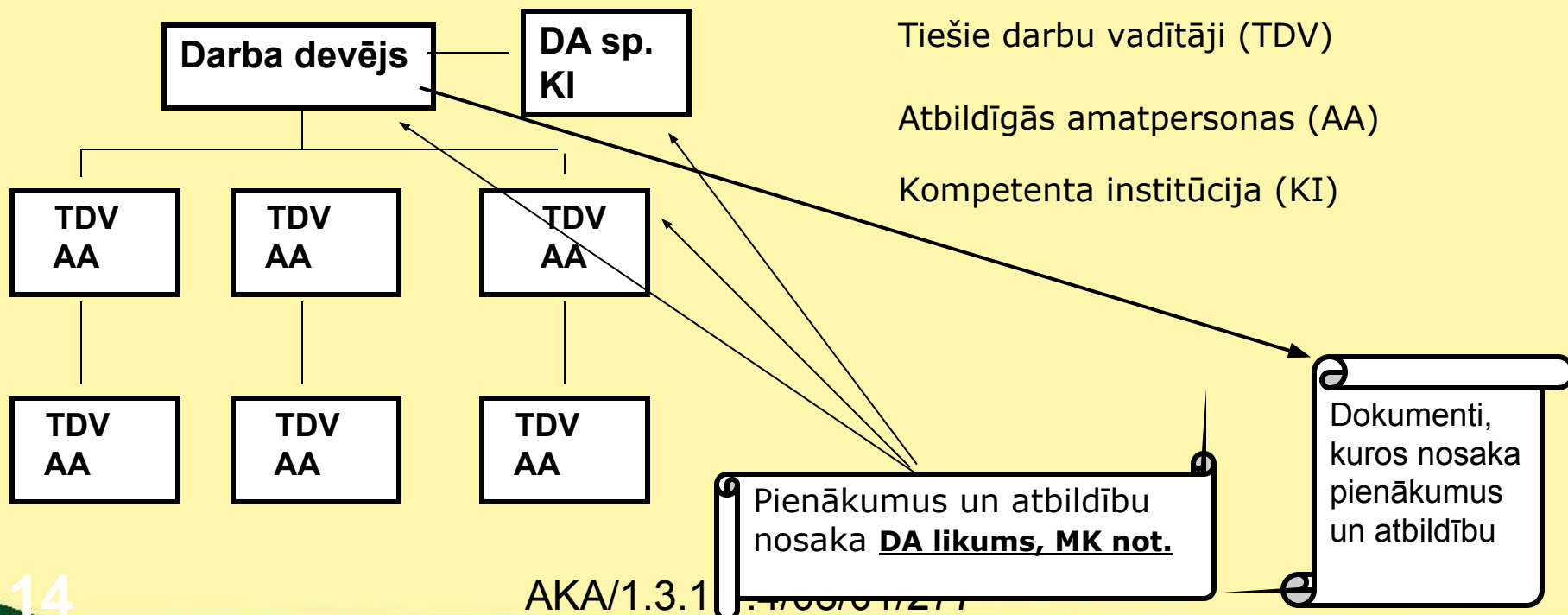
- Rīkojumiem,
- Līgumiem,
- Darba iekšējās kārtības noteikumiem,
- Amata aprakstiem.
- Darba aizsardzības instrukcijām

DA sistēmas modeļi (2)

- MK noteikumi **Nr. 323**, (17.06.2003.)
„Noteikumi par apmācību darba aizsardzības jautājumos”;
- MK noteikumi **Nr.246**, (24.03.2009.)
“Grozījumi Ministru kabineta 2003.gada 17.jūnija noteikumos Nr.323 "Noteikumi par apmācību darba aizsardzības jautājumos"
- MK noteikumi **Nr. 99**, (08.02.2005.)
„Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentās institūcijas”;
- saistošie normatīvie akti (Likums „Par bīstamo iekāru tehnisko uzraudzību” u.c.)

Uzņēmuma DA sistēmas iespējamie praktiskie modeļi (3)

Atbildības sadale

AKA/1.3.1

uzņēmumā

(DAL 7.pants, MK noteikumi Nr. 660, 02.10.2007.)

Darbinieks

**Obligātā veselības
pārbaude**

- OVP

Apmācība

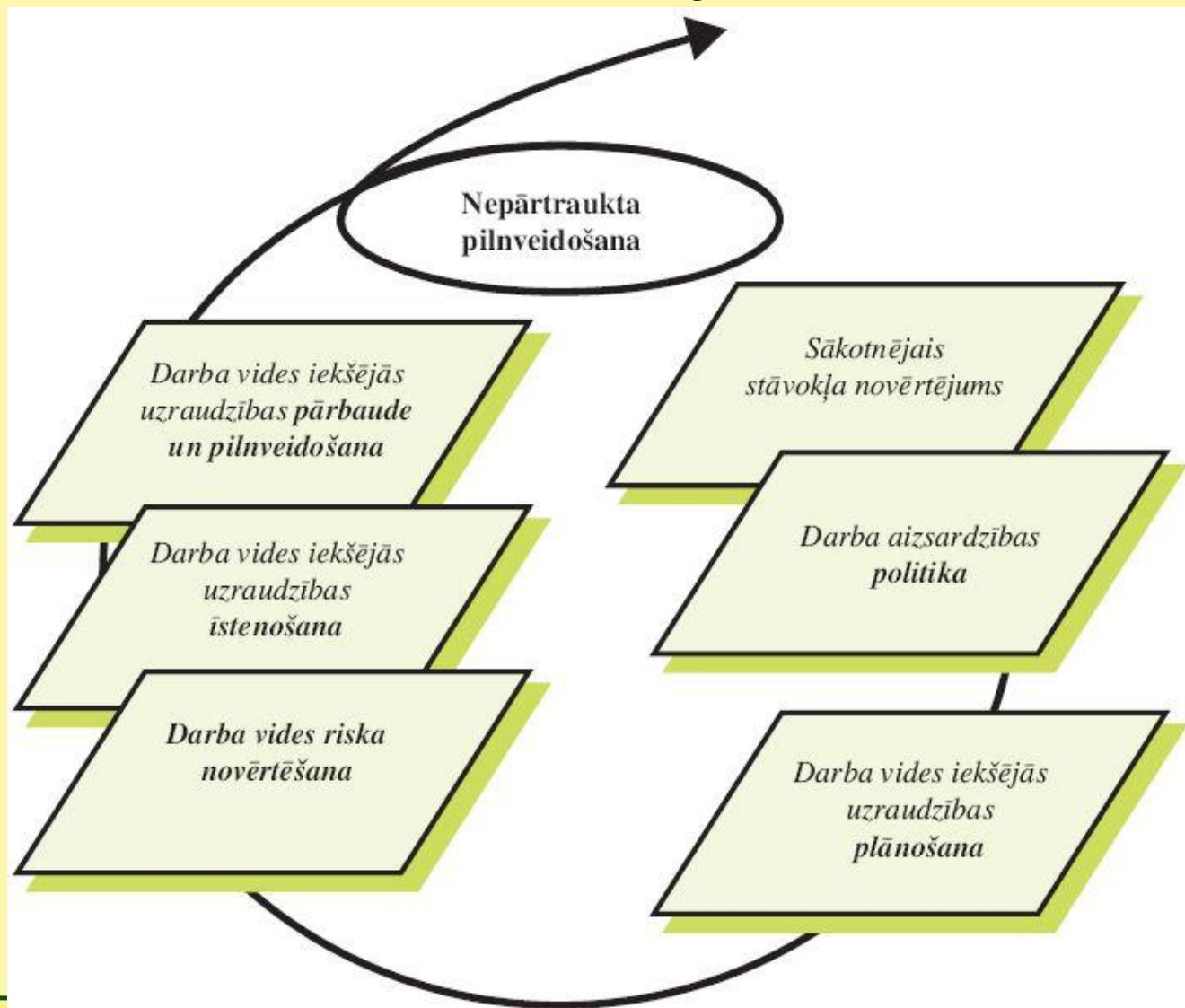
- ikgadējās,
- atkārtotās,
- Kvalifikācijas
celšana

**Nodrošināšana
ar individuālajiem
aizsardzības
līdzekļiem (IAL),
darba apģērbu**

iekārtas,
mehānismi
instrumenti

Informēt valsts darba inspekciju par sistēmas izveidošanu un uzturēšanu; (MK noteikumi Nr. 199, 08.02.2005.)

Darba vides iekšējās uzraudzības vadlīnijas

Darba vides iekšējā uzraudzība (1)

DAL 7.pants, 20.06.2001.

Sastādīt to profesiju (amatu) vai darba vietu sarakstu, kurās :

- 1) nodarbināto veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgie darba vides faktori;
- 2) nodarbinātājiem darbā ir īpaši apstākļi;
- 3) nodarbināto darbs ir saistīts ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai;

(DAL 7.pants, MK noteikumi Nr.219, 10.03.2009.)

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

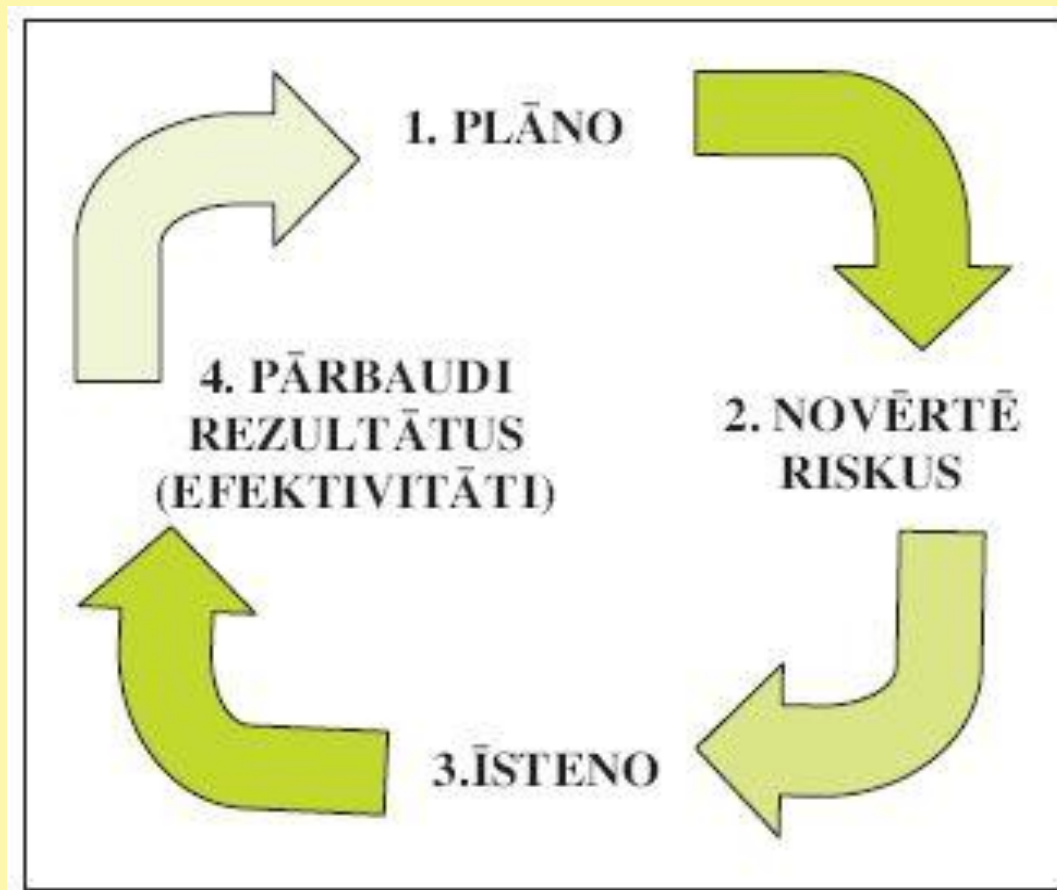
Darba vides iekšējā uzraudzība (2)

DAL 7.pants, 20.06.2001.

- Individuālo aizsardzības līdzekļu saraksts.
(*DAL 7.pants (3), 20.06.2001.,
MK noteikumi Nr.372, 20.08.2002.*)
- Amatpersonu saraksts, kurām paredzētas periodiskās apmācības ar atestāciju izglītības iestādē.
- Noteikt kārtību, kādā veicama darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana.

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Risku vērtēšanas darbība

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Risku vērtēšanas darbība

Risku novērtēšanas rezultātā noteikto preventīvo pasākumu realizācija ļauj radīt veselīgāku darba vidi, tāpēc:

- mazāk darba traumu un negadījumu,
- mazāka darbinieku prombūtne slimības dēļ,
- samazinās kadru mainība,
- ir labāka pašsajūta darbavietā,
- labāki produkti un pakalpojumi,
- lielāks darba ražīgums,
- pieaug konkrētas ražotnes ekonomiskie rādītāji.

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES (1)

Darba devējs ir atbildīgs par nodarbināto drošību un veselību darbā;

DAL 27.pants, pirmā daļa

Kārtība, kādā veicama obligātās veselības pārbaude

MK noteikumi Nr. 219 (10.03.2009.)

Par darbiniekiem, kuriem nepieciešama obligātā veselības pārbaude

(darbinieku saraksts)

(MK noteikumi Nr.219, II daļa, 10.03.2009.)

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

IZMAIŅAS!!!

- MK not. Nr.527, 8.06.2004.
“Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude”
- MK not. Nr.219, 10.03.2009.

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Būtiskākās izmaiņas MK noteikumos Nr. 219 (10.03.2009.), salīdzinājumā ar MK 527 (08.06.2004.)

- OVP pārbaužu biežumu noteiks, ņemot vērā darba vides kaitīgo faktoru līmeni un to ietekmi uz darbinieku veselību un drošību.
- Darba vietās, kur nepastāv nozīmīgs risks nodarbināto drošībai un veselībai, OVP būs jāveic 1x3gados, nevis 1xgadā,
- 1x 2gados OVP būs jāveic darbiniekiem, kuri strādā īpašos apstākļos, proti, ja darbā pastāv nelaimes gadījumu risks.

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Būtiskākās izmaiņas MK noteikumos Nr. 219 (10.03.2009.), salīdzinājumā ar MK 527 (08.06.2004.)

- 1x gadā OVP būs jāveic tiem darbiniekiem, kuri strādā īpaši kaitīgos apstākļos – nākas saskarties ar vēzi izraisošām vielām vai kaitīgo darba vides faktoru līmenis pārsniedz pieļaujamos līmeņus un rada būtiskus riskus darbinieku veselībai.
- OVP veiks arodslimību ārsts, kurš pēc nepieciešamības iesaistīs arī citus speciālistus. Darbiniekam būs rakstveidā jāiesniedz informācija par savu veselības stāvokli, kā arī jāapliecina ziņu patiesums.

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES (2)

- Veselības pārbaude pirms darba līguma noslēgšanas
- Periodiskā veselības pārbaude
- *Labas prakses piemēri sakarā ar darbinieku veselības pārbaudēm*
 - nepieciešamā dokumentācija, tās formēšana
 - veselības pārbaudžu organizēšana
 - darba devēja atbildība, iespējamais risks

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Zaudējumi, neievērojot OVP

- Zaudēts darbinieku darba laiks
 - Mazinās darba produktivitāte
 - Neattaisnoti kavējumi
- Tiek samazināti uzņēmuma zaudējumi, kuri rodas darba negadījumu rezultātā.
 - Paaugstinās veiktā darba efektivitāte
 - Savlaicīgi ir iespējams veikt profilaksi
 - Samazinās slimības lapu skaits
 - Mazinās neattaisnoti kavējumi

Darbinieku apmācība (1)

Kārtība (procedūra) par nodarbināto apmācību, atestāciju un zināšanu pārbaudi darba aizsardzībā;

Zaudējumi - Jauna kvalificēta darbaspēka meklēšana

leguvumi - Samazināsies uzņēmuma tiešās un netiešās izmaksas

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Darbinieku apmācība (2)

- Ievadinstruktāža

(MK noteikumi Nr.323. 1.pielikums, 6.punkts, 17.06.2003.)

- Pirmreizējā instruktāža darba vietā

(MK noteikumi Nr. 323, 17.06.2003.)

- Par nepieredzējušā nodarbinātā uzraudzības noteikšanu līdz noteiktās pieredzes apgūšanai.

(MK noteikumi Nr. 323, 1.pielikums 12.punkts, 17.06.2003.);

- Periodiskā instruktāža

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Darbinieku apmācība (3)

Piemēri darbinieku apmācības organizēšanā

- kas ir instruktāža/kas nav instruktāža
- apmācības organizēšana
- dokumentācijas formēšanas specifika
- iespējamais darba devēja risks, tā mazināšana

Zaudējumi, neapmācot darbiniekus (4)

- Mazinās darba efektivitāte
- Mazinās darba kvalitāte
- Iestājas rutīna
- Ir grūti apgūt jaunas tehnoloģijas
- Zūd darba motivācija
- Nav personības izaugsmes
- Mazinās pašvērtējums

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Ieguvumi, veicot darbinieku apmācību (5)

1. Tiek nodrošināta likumu un reglamentēto noteikumu prasību ieviešana un ievērošana.
2. Tiek samazināti uzņēmuma zaudējumi, kuri rodas darba negadījumu rezultātā.
3. Tiek nodrošināta visu organizācijas līmeņu iesaistīšana, nosakot mērķus un atbildību.
4. Tiek veicināta uzņēmuma darbinieku motivācijas paaugstināšana.
5. Produkcijas un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanās.

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

DARBA APĢĒRBS (1)

- nepieciešamā dokumentācija, tās formēšana, kas var atvieglot darba devējam uzskaiti, naudas līdzekļu regulēšanu
- darba apģērbu iespējamo veidu apskats, to piemērotība (aptauja, saruna, specifika)
- iegādes organizēšana (cenu aptauja, materiāla izvēle)
- ieteikumi par iespējamām iegādes vietām
- darba devēja atbildība, iespējamais risks

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Zaudējumi, nenodrošinot ar apgērbu (2)

- Nav vienots apgērbs
- Zūd firmas prestižs
- Nekvalitatīvs privātais apgērbs
- Neatbilstošs apgērbs laika apstākļiem un darba videi
- Mazinās darba motivācija un pašpārliecinātība
- Mazinās uzticība darba devējam

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Ieguvumi, nodrošinot ar darba apgērbu (3)

- Tiek veicināts firmas vai uzņēmuma prestižs
- Veidosies pozitīvs uzņēmuma tēls
- Atbilstošs apgērbs disciplinē un liek būt par to atbildīgam
- Veicina darba kvalitāti un produktivitāti
- Uzlabosies darbinieku pašpārliecinātība

Individuālie aizsardzības līdzekļi (1)

- Individuālo aizsardzības līdzekļu saraksts

(MK noteikumi Nr.372, 20.08.2002.)

- Darba aizsardzības prasības darba vietās

(MK noteikumu 359, 28.04.2009.)

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Individuālie aizsardzības līdzekļi (2)

- nepieciešamā dokumentācija, tās formēšana (atvieglo IAL izsniegšanu, uzskaiti, lietošanas ilgumu)
- IAL iespējamo veidu apskats, to piemērotība (specifika, modernizācija, piemērotība)
- iegādes organizēšana (aptauja, individuāla pieeja, specifikācija)
- ieteikumi par iespējamām iegādes vietām

Individuālie aizsardzības līdzekļi (3)

- **uzturēšana, pārbaudes**
(lietošanas ilgums, lietderība,
izdevumu mazināšana)
- **ergonomiskie aspekti**
(nepieciešamība, individuāla
pieeja)
- **darba devēja atbildība,
iespējamais risks IAL sakarā**

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Ieguvumi izmantojot IAL (4)

- Tiek izpildītas likumdošanas prasības.
- Uzlabosies darba apstākļi un darbinieku pašsajūta.
- Paaugstināsies veiktā darba efektivitāte
- Produkcijas un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanās.
- Palielināsies ražošanas iekārtu izmantošanas efektivitāte.

Nepieciešamo IAL noteikšana pēc kaitīgajiem darba vides faktoriem (5)

Nr. p.k.	Aizsargājamās ķermeņa daļas	Individuālie aizsardzības līdzekļi	PROFESIJA							
			Mūmieki	Auto vadīt.	Krāsotāji	Metinātāji	Betonētāji	Namdari	Flizētāji	Galdnieks
1	Rokas	cimdi pret mehānisku iedarbību	1	2	1		1	1	1	
		cimdi un puscimdi ar aizsargslāni pret vibrāciju								
2	Plaukstas	metinātāja cimdi								
		kombinētie cimdi galdnieka darbiem								
3	Ķermenis	kombinezons un jaka (aukstā laikā-siltināts)						4		
		labi redzams- atstarojošs aizsargapģērbs								
		drošības siksnas (strādājot nenožogotās vietās)								
4	Elpošanas	respirātori			3					
5	Acis	aizsargbrilles								
6	Seja	aizsargmaska								
7	Galva	aizsargķiveres galvaskausa aizsardzībai								
8	Ausis	austiņas vai ausu ieliktni								
9	Kājas	apavi ar papildu aizsardzību pirkstgaliem						5		
		metinātāja virsapavi								
		vibrāciju slāpējoši zābaki								
		gumijas apavi strādājot ar skrobēm								

IAL izsniegšanas kartīte (6)

Darbinieka vārds, uzvārds:	
Amats:	
Nodaļa/cehs	

Saņemšanas datums	IAL nosaukums	IAL izsniedza		Paraksts par saņemšanu	Nodots noliktavā vai norakstīts	
		Amats, vārds, uzvārds	Paraksts		Datums	Atbildīgā darbinieka paraksts

Iekārtas, mehānismi, instrumenti

- Nodrošināt darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā
(*DAL 7.pants, MK noteikumi Nr. 660, 02.10.2007.*)
- Novērtēt darba vides riskus
(*DAL 8.pants, MK noteikumi Nr. 660, 02.10.2007.*)
- Dokumentēt darba vides riska novērtēšanas rezultātus
(*DAL 7.pants, otrā daļa*)

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Darba vides riski

DARBA VIDES RISKA FAKTORI

ķīmiskie faktori

- KODĪGĀS VIELAS
- KAIRINOŠĀS VIELAS
- NAKRROTISKĀS VIELAS
- SMACĒJOŠĀS VIELAS
- KARCEROGĒNĀS VIELAS
- AEROSOLI UN PUTEKĻI
- ORGANISKIE ŠĶĪDINĀTĀJI
- ĶĪMISKIE ELEMENTI UN TO SAVIENOJUMI AR VISPĀRĒJU TOKSISKU IEDARBĪBU u.c.

fizikālie faktori

- MIKROKLIMATS
- TROKSNIS
- ULTRASKAŅA
- INFRASKAŅA
- VIBRĀCIJA
- ELEKTRISKĀ STRĀVA
- STATISKĀ ELEKTRĪBA
- APGAISMOJUMS
- ULTRAVIOLETAIS STAROJUMS
- INFRASARKANAIS STAROJUMS
- LĀZERU STAROJUMS
- ELEKTROMAGNĒTISKIE LAUKI
- JONIZĒJOŠAIS STAROJUMS
- AUGSTS UN ZEMS SPIEDIENS

bioloģiskie faktori

- SĒNES
- BAKTĒRIJAS
- VĪRUSI u.c.

mehāniskie faktori

- KUSTĪBĀ ESOŠIE MEHĀNISMI, TRANSPORTIERI, CELTŅI u.c.

psihosociālie un organizatoriskie faktori

- DARBA ESTĒTIKA
- STRESS DARBĀ u.c.
- VESELĪBAS VEICINĀŠANAS PREVENTĪVE PASĀKUMI (atpūtas pauzes, noguruma profilakse u.tml.)

ergonomiskie faktori

- SMAGUMA CELŠANA UN PĀRVIETOŠANA
- DARBA MONOTONIJA
- DARBA SLODZE u.c.
- DARBA SPRIEDZE
- BIOMEHĀNIKAS UN ATROPOMETRIJAS PAMATI

Fizikālos faktorus var ietekmēt:

- o Troksnis
- o Vibrācija
- o Elektriskā strāva
- o Mikroklimats
- o Apgaismojums
- o UV un IS starojums

Negatīvais

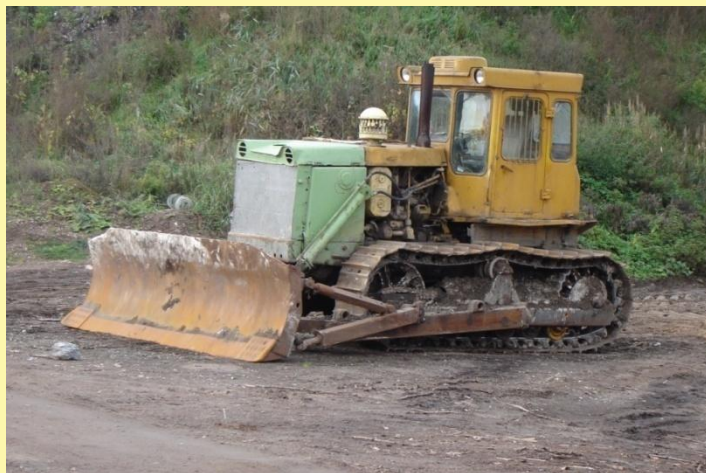
Labā prakse – iespējamie piedāvājumi (1)

ANAV 1.3.1.1.4/08/01/277

Negatīvais

Labā prakse – iespējamie piedāvājumi (2)

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Iespējamie piedāvājumi

- o Cimdi ar nitrila virsmu. Speciāla starpkārta nodrošina aizsardzību pret vibrāciju.

- o Speciālo apavu izmantošana.

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Labās prakses praktiskie ieteikumi

- o Speciālu vibrāciju slāpējošu paklāju izmantošana.
- o Ergonomiski un konstruktīvi piemērotu sēdekļu izmantošana.

**Atpūta - atbilstoši pasē
dītajiem lielumiem jeb
ķiniem.**

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

LABĀS PRAKSES PIEMĒRS

Aizsarglīdzekļi metināšanā

LABĀS PRAKSES PIEMĒRS

Palīglīdzekļi celtniecībā

Uzmanību!

- Latvijā skeleta–muskuļu–saistaudu sistēmas slimības ieņem pirmo vietu konstatēto arodslimību kopskaitā. 55% no visām arodslimībām bija tieši skeleta–muskuļu–saistaudu sistēmas slimības.
- Savukārt fiziskās pārslodzes ir bijušas par iemeslu 44 arodslimību gadījumiem jeb 13,6% no visām arodslimībām.

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

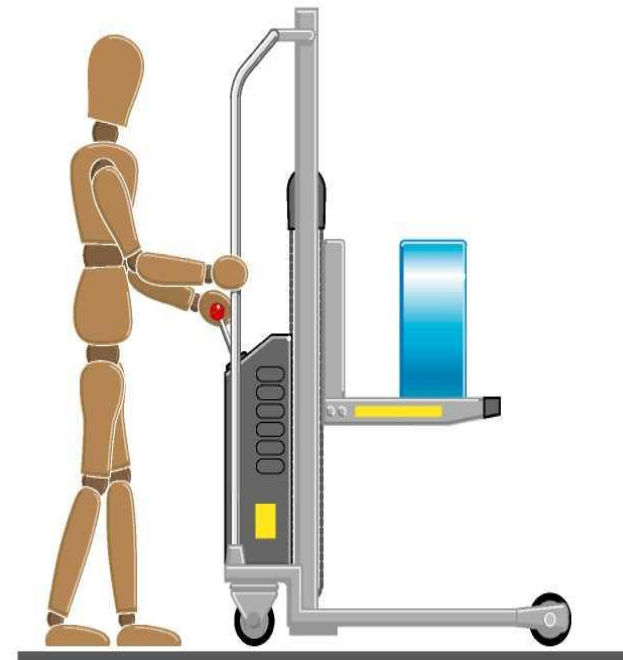
Drošības pasākumi (1)

- Liela izmēra priekšmetus nepārvietot vienam, bet diviem vai vairāk cilvēkiem, vienmērīgi sadalot svaru.
- Pirms smagu priekšmetu celšanas izvērtēt un izvēlēties labāko celšanas pozīciju.
- Ievērot atpūtas pauzes.
- Maksimāli izmantot palīglīdzekļus smagu priekšmetu pārvietošanai.

LABĀS PRAKSES PIEMĒRS

Drošības pasākumi

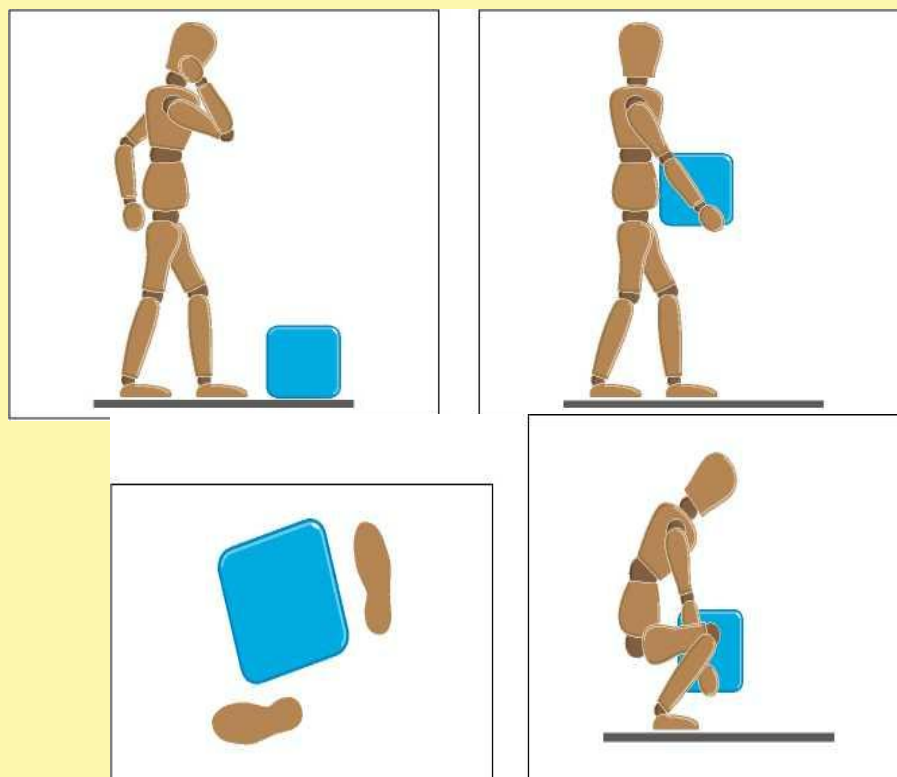
Maksimāli izmantot
palīglīdzekļus smagu
priekšmetu
pārvietošanai

LABĀS PRAKSES PIEMĒRS

Drošības pasākumi

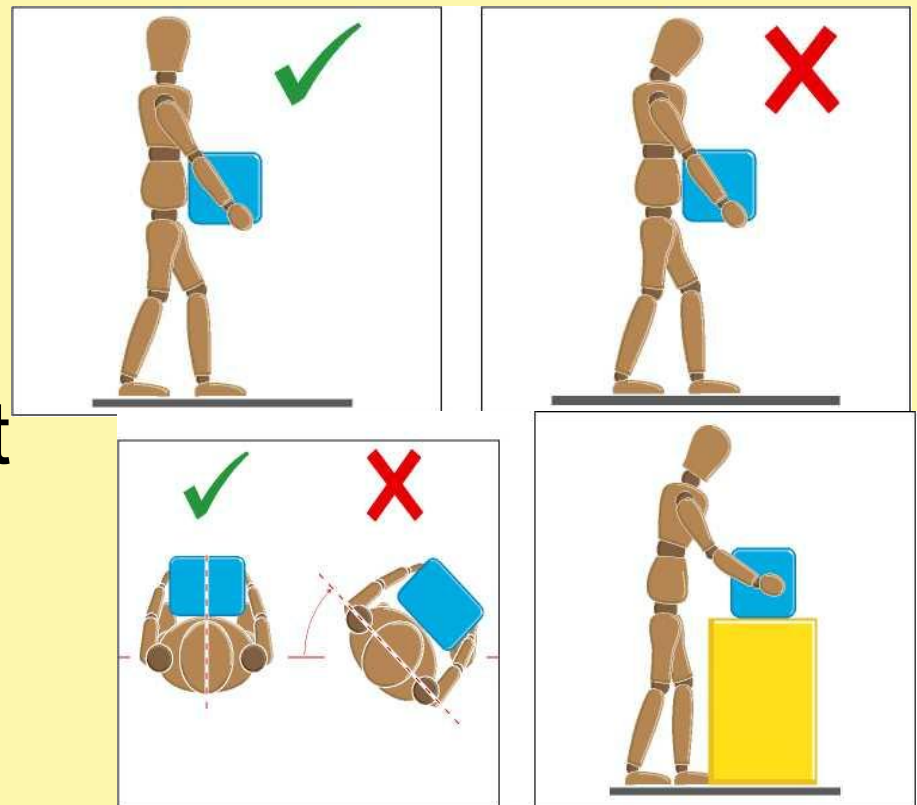
- Pirms smagu priekšmetu celšanas izvērtēt un izvēlēties labāko celšanas pozīciju.

LABĀS PRAKSES PIEMĒRS

Drošības pasākumi

- Pirms smagu priekšmetu celšanas izvērtēt un izvēlēties labāko celšanas pozīciju.

Kīmisko vielu un kīmisko produktu marķējums

E

Sprādzienbīstams

F

Viegli uzliesmojošs

F+

Īpaši viegli uzliesmojošs

O

Spēcīgs oksidētājs

N

Bīstams videi

Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu marķējums

T+

Ļoti toksisks

T

Toksisks

C

Kodīgs

Xn

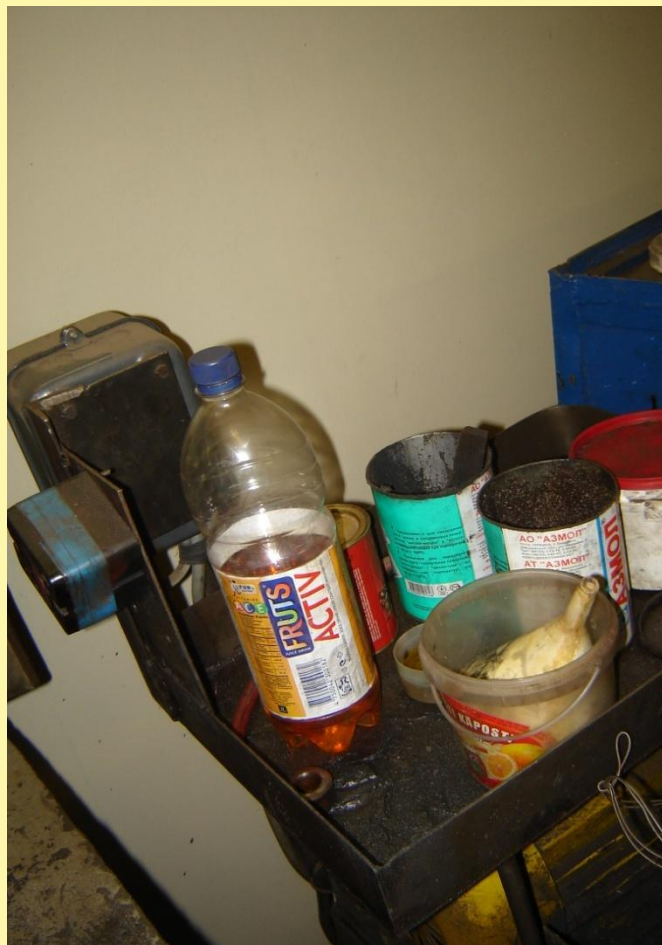
Kaitīgs

Xi

Kairinošs

Nepareizais risinājums

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Drošības datu lapa

DROŠĪBAS DATU LAPA Sika®Primer-3
Izdota: 13.04.2004. Pārskaidrta: 06.08.2005.

1. Ķīmiskās vielas vai ķīmiskā produkta identifikācija un ziņas par attiecīgās vielas vai produkta ražotāju, importētāju vai piegādātāju

Produkta nosaukums: **Sika®Primer-3**

Ražotājs: Sika Schweiz AG, Tufenwies 16, CH-849 Zürich, Šveice
Tālrunis +41 1 436 40 40 Telefakss: +41 1 436 40 88

Importētājs: Sika Latvija SIA, Skanstes iela 13, LV-1013 Rīga, Latvija
Tālrunis: +371 7 375047 Telefakss: +371 7 375004, info@lv.sika.com
08 vai 112

Ārkārtējā situācijā zvanīt:

2. Ķīmiskā produkta sastāvs un ziņas par tā sastāvdaļām

Ķīmiskais/tehniskais izstrādājuma apzīmējums: Šķīdinātāju saturošs polioxiānāts

Veģetāri/vīder biotāmās vielas

EEC Nr.	CAS Nr.	Saturs %	Simbols	Frāze
	1330-20-7	25-50	Xn	10, 20/21, 38
	100-41-4	10-25	F, Xn	11, 20
	67-64-1	10-25	F, Xn	11, 36, 08, 07

3. Bīstamības raksturojums

Bīstamības raksturojums: F Viegli uzliesmojošs
Xn Kaitīgs

Informācija par bīstamību cilvēkiem un vidi: R 11 Viegli uzliesmojošs.
R 20/21 Kaitīgs ieeļojot un nonākot saskarē ar ādu.
R 38 Kaita ādai.

4. Pirmās palīdzības pasākumi

Vārpārējie ieeļojot: Ja nekādā gadījumā parādīt ārstam Drošības datu lapu.
Novietot cietušo svaigā gaisā un ļaut mierīgi atpūsties.
Sliktas pašsajūtas gadījumā sazināties ar ārstu.

Nokļūstot uz ādas: Nomazgāt ar lielu ūdens daudzumu un ziepēm. Notrīpīto apģērbu nekavējoties novēlņt noņaujot nozūt. Ja rodas kairinājums, sazināties ar ārstu.

Nokļūstot acīs: Nekavējoties skatīt 15 minūtes ar lielu daudzumu tīra ūdens turot plakstiņus plaši atvērtus. Nekavējoties griezties pie ārsta.

Norijot: Neizraisīt vemšanu. Nekavējoties griezties pie ārsta.

5. Ugunsdrošības un sprādzien drošības pasākumi

Dzēšanas pasākumi: Dzēšanai iespējams izmantot ogļkūlībes, pulvera dzēšanas aparātus, smalku ūdens strūkluudušu, alkohola izturīgas putas.
Intensīvu ūdens strūklu.

Neļietot: Degot var izstarot:
Pretindāts, āļ sadegšanas produkti vai radušos gāzu radīta sevīģa bīstamība: Oglekļa monoksīds (CO)
Oglekļa dioksīds (CO₂)
Slāpekļa oksīdi (NO_x)
Neļietot daudzumā var izstarot:
Cianūdeņradis (HCN)
Lietot autonomu (izolēto) elpošanas aparātu.

Īpašais aizsargaprīkojums dzēšot ugunsgrēkus: Atbrosēt uguni pakļautos iepakojumus ar ūdens strūklu.
Degšanas rezultātā radušās atliekas un piesārņoie dzēšanas līdzekļi utiļizējami atbilstoši spēkā esošajiem noteikumiem.

Lappuse 1 (4)

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

LABĀS PRAKSES PIEMĒRS

Palīgīdzekļi darbam ar ķīmiskām vielām

LABĀS PRAKSES PIEMĒRS

Palīglīdzekļi metināšanā

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Izmaiņas likumdošanā!

- MK not. Nr.125, 19.03.2002.
“Darba aizsardzības prasības darba vietās”
- MK not. Nr.359, 28.04.2009.
(spēkā ar 01.01.2010.)

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Jāievēro!

Attiecībā uz darba vietām, kuras izveidotas līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, šo noteikumu 1., 2. un 3. pielikumā minētajām prasībām ir ieteikuma raksturs.

(MK noteikumi Nr. 359, 28.04.2009.)

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Darba aprīkojuma tehniskā dokumentācija

*(MK noteikumi Nr. 359, 28.04.2009., 526,
09.12.2002.)*

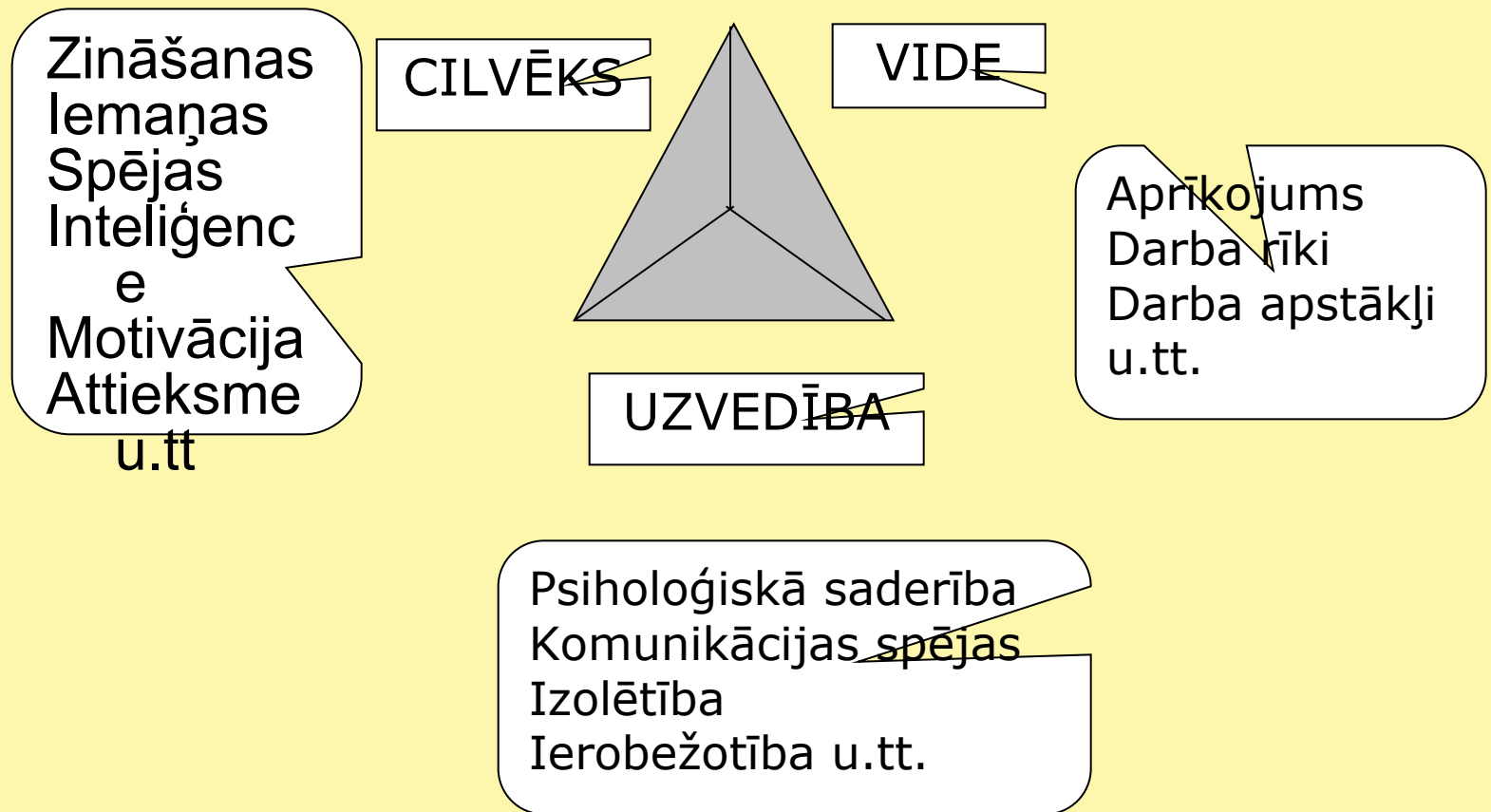
- Iekārtu tehniskās pases valsts valodā;
- ražotāja sastādītas lietošanas instrukcijas;
- darba aprīkojuma tehnisko pārbaužu grafiks;
- darba aprīkojuma tehnisko pārbaužu akti, protokoli;
- darba aprīkojuma tehnisko pārbaužu un to rezultātu reģistrācijas žurnāls

Psihosociālie un organizatoriskie riska faktori

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Cilvēka un darba attiecības

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Zaudējumi, neievērojot psihoemocionālos riskus

- Neapmierināts darba kolektīvs
- Strīdi
- Slimības lapas
- Nervozi darbinieki
- Nekvalitatīvs darbs
- Neuzticēšanās
- Nespēja produktīvi strādāt
- Dezorganizācija kolektīvā

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

leguvumi

- Labvēlīga gaisotne kolektīvā
- Savstarpējā sapratne un uzticēšanās
- Motivācija strādāt
- Laba darba kvalitāte

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Izplatītākā atklāto arodslimību grupa

- Balsta un kustību aparāta slimības
 - Deformējoša mugurkaula spondiloze;
 - Karpālā kanāla sindroms (pārpūlēta plauksts locītava)
 - Dažādas locītavu slimības

Kur meklēt informāciju?

www.vdi.lv

www.osha.lv

www.likumi.lv

Želejas atbalsti plaukstu locītavām

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Dokumentu turētāji

3M dokumentu turētāji

- ✓ Pēc izvēles variet piestiprināt 3M dokumentu turētājus datora monitora labajā vai kreisajā pusē
- ✓ Regulējamie dokumentu turētāju klipši ļauj tajos ievietot jums nepieciešamo lapu skaitu
- ✓ Piemēroti gan LCD, gan CRT monitoriem
- ✓ 3M dokumenti pie datora monitora stiprinās ar Command™ montāžas elementiem, kas nodrošina nepieciešamības gadījumā vieglu turētāja noņemšanu, nesabojājot virsmu

Dokumentu turētāju regulējamība

Kad dokumentu turētājs jums nav nepieciešams, nolokiet to gar datora monitora sāna malu

Bīstamās iekārtas, to ekspluatācijas noteikumi un bīstamības faktori

(Likums "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību")

- uzņēmumā esošo bīstamo iekārtu saraksts;
- **bīstamo iekārtu reģistrācijas dokumenti Valsts būvinspekcijā**
- bīstamo iekārtu darbināšanas atļaujas;
- bīstamo iekārtu pases valsts valodā;
- bīstamo iekārtu maiņu žurnāli
- bīstamo iekārtu tehnisko pārbaužu grafiks;
- bīstamo iekārtu tehnisko pārbaužu protokoli, eksperta slēdzieni;

Likums “Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību” (24.09.1998.)

- **bīstamās iekārtas** — iekārtas un to kompleksi, kas neatbilstošas lietošanas un uzturēšanas rezultātā var apdraudēt cilvēku dzīvību un veselību, vidi un materiālās vērtības un kas to lietošanas laikā ir pakļautas šajā likumā noteiktajai valsts uzraudzībai, kontrolei un normatīvajos aktos noteiktajām pārbaudēm;

Uzņēmumā sagatavojamie dokumenti darba aizsardzībā (1)

Darba vides iekšējās uzraudzības dokumenti:

- Darba vides riska novērtējums
(MK noteikumi Nr. 660, 02.10.2007.)
- Darba aizsardzības (preventīvo) pasākumu
plāns
(MK noteikumi Nr. 660, 02.10.2007.)

Uzņēmumā sagatavojamie dokumenti darba aizsardzībā (2)

- Citi saraksti, kuri nepieciešami vides iekšējās uzraudzības sistēmas funkcionēšanas nodrošināšanai;
- Darba vides testēšanas pārskati (mērījumi);
- Ugunsdrošības un elektrodrošības instruktāžas žurnāli

Uzņēmumā sagatavojamie dokumenti darba aizsardzībā (3)

Protokoli

- Zināšanu pārbaudes rezultāti (atestācija).
- Vienošanās protokoli starp darba devējiem darba aizsardzības jautājumos.
- Tehniskās pārbaudes rezultāti un protokoli.

Uzņēmumā sagatavojamie dokumenti darba aizsardzībā (4)

Uzskaitē un uzskaites žurnāli

- Ievadinstruktažas (ievadapmācības) darba drošībā reģistrācijas žurnāls
- Instruktažas darba drošībā darba vietās reģistrācijas žurnāls
- Individuālo aizsardzības līdzekļu uzskaitē (žurnāls, kartiņas u.c.)
- Atestācijas apliecību reģistrācija
- Ventilācijas un citu iekārtu pases un apkalpošanas žurnāli

Uzņēmumā sagatavojamie dokumenti darba aizsardzībā (5)

- Nelaiemes gadījumu darbā uzskaites žurnāls
- Izstrādāto darba drošības instrukciju, ekspluatācijas noteikumu u.c. uzskaite
- Darba līgumu uzskaites žurnāls
- OVP kartiņu uzskaite

Uzņēmumā sagatavojamie dokumenti darba aizsardzībā (6)

Instrukcijas, rīcības plāni

- Darba drošības instrukcijas (ievadinstrukcija, instrukcijas darba vietām vai veidiem)
- Lietošanas instrukcijas
- Bīstamām iekārtām – rīcības plāns avārijas gadījumā
- Iekraušanas - izkraušanas darbu tehnoloģiskā karte (plāns)
- Drošības datu lapas

Uzņēmumā sagatavojamie dokumenti darba aizsardzībā (7)

Apmācība

- Apmācību programmas, nodarbību plāni
- Eksāmenu rezultātu protokoli
- Nodarbību uzskaites žurnāls
- Mācību metodiskie norādījumi

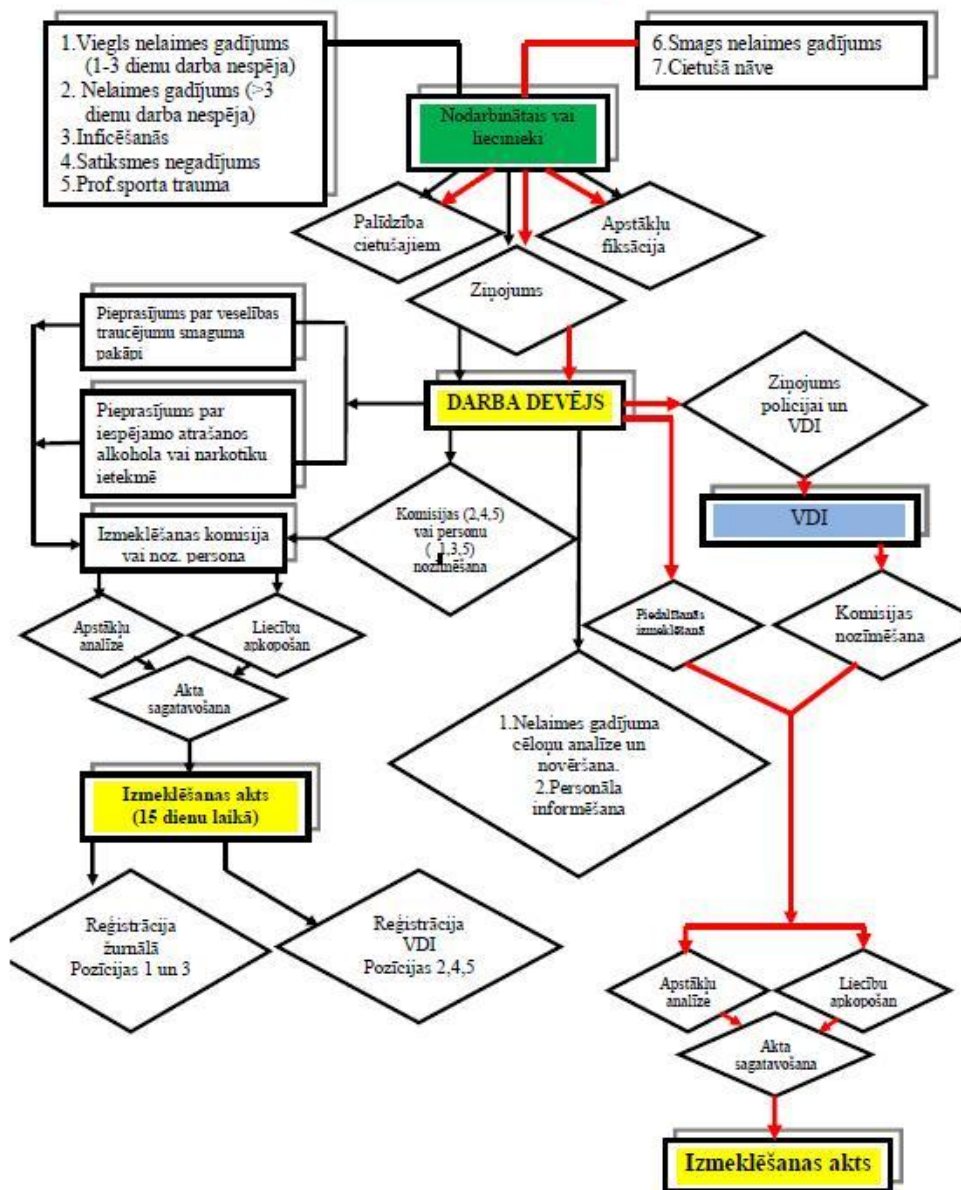
Izmaiņas likumdošanā!

- MK not. Nr.585, 09.08.2005.
“Nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība”
- MK not. Nr.950, 25.08.2009.
(spēkā ar 01.01.2010.)

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Nelaines gadījums

Svarīgākie reglamentējošie MK noteikumi

MK noteikumi	Nr.	Pieņemts	Stājas spēkā	Publicēts
Darba aizsardzības prasības darba vietās	359	28.04.2009.	01.01.2010.	06.05.2009.
Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentās institūcijas	99	08.02.2005.	01.01.2006.	11.02.2005.
Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu un strādājot augstumā	526	09.12.2002.	13.12.2002.	12.12.2002.
Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus	372	20.08.2002.	24.08.2002.	23.08.2002.
Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība	660	02.10.2007.	06.10.2007.	05.10.2007.
Uzticības personu izvēlēšanās un darbības kārtība	427	01/17/2002.	28.09.2002.	27.09.2002.

Svarīgākie reglamentējošie MK noteikumi

Ugunsdrošības noteikumi	82	17.02.2004.	21.02.2004.	20.02.2004.
Kārtība, kādā veicama obligātās veselības pārbaude	219	01.04.2009.	10.03.2009.	13.03.2009.
Noteikumi par apmācībām darba aizsardzības jautājumos	323	17.06.2003.	01.07.2003.	21.06.2003.
Nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšana un uzskaites kārtība	950	25.08.2009.	01.01.2010.	28.08.2009.
Noteikumi par apmācību pirmās palīdzības sniegšanā	669	11.08.2005.	12.10.2007.	11.10.2007.

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

PIENĀKUMI:

darba devējs

1. Novērtēt darba vides riskus (*DAL 8.pants, MK noteikumi Nr. 660, 02.10.2007.*)
2. Sastādīt to profesiju (amatu) vai darba vietu sarakstu, kurās:
(*DAL 7.pants, MK noteikumi, 08.06.2004.*)
 - 1) nodarbināto veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgi darba vides faktori;
 - 2) nodarbinātājiem darbā ir īpaši apstākļi;
 - 3) nodarbināto darbs ir saistīts ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai;

darba ņēmējs

DAL 17. nodaļa

- 1) rūpēties par savu drošību un veselību un to personu drošību un veselību, kuras ietekmē vai var ietekmēt nodarbinātā darbs;
- 2) lietot darba aprīkojumu, bīstamas vielas, transportu un citus ražošanas līdzekļus saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto dokumentāciju (ražotāja instrukcijas, ķīmisko vielu un ķīmisko produktu drošības datu lapas u.c.);
- 3) lietot kolektīvos aizsardzības līdzekļus, kā arī viņa rīcībā nodotos individuālos aizsardzības līdzekļus saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto dokumentāciju (ražotāja instrukcijas, ķīmisko vielu un ķīmisko produktu drošības datu lapas u.c.) un pēc lietošanas attiecīgos aizsardzības līdzekļus novietot tiem paredzētajā vietā;

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

PIENĀKUMI:

darba devējs

3. Konsultēties ar nodarbinātajiem, lai iesaistītu viņus darba aizsardzības uzlabošanā; (*DAL 5.pants, 4.punkts*)
4. Nodrošināt nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanu un veikt to uzskaiti (*DAL 13.pants, pirmā daļa, MK noteikumi Nr. 950, 25.08.2009.*)

darba ņēmējs

- 4) ievērot drošības zīmes, kā arī lietot drošības ierīces, ar ko apgādāts darba aprīkojums un darba vieta, saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto dokumentāciju (ražotāja instrukcijas, ķīmisko vielu un ķīmisko produktu drošības datu lapas u.c.) un atturēties no attiecīgo drošības ierīču patvaļīgas iedarbināšanas, mainīšanas vai pārvietošanas;
- 5) nekavējoties ziņot darba devējam, tiešajam darba vadītājam vai darba aizsardzības speciālistam par nelaimes gadījumu darbā, kā arī par jebkuriem darba vides faktoriem, kuri rada vai var radīt risku personu drošībai un veselībai, arī par trūkumiem uzņēmuma darba aizsardzības sistēmā;
- 5) Ziņot par jebkuru situāciju, kas viņuprāt var apdraudēt darba veselību un kaitējumu

- 6) piedalīties darba devēja rīkotajās instruktāžās un apmācībās darba aizsardzības jomā;

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

darba devēja

(DAL 6.pants)

1. Piemērot disciplinārsodus atbilstoši iekšējām procedūrām; *(1.punkts)*
2. Noteikt papildu apmācību darba aizsardzības jautājumos nodarbinātajam, kurš pārkāpis darba aizsardzības normatīvos aktus vai citus darba aizsardzības noteikumus, ja šāds pārkāpums nav radījis risku citu cilvēku drošībai un veselībai, apmācības laikā nodarbinātajam saglabājot minimālo darba algu; *(2.punkts)*
3. Piemērot darba vides riska novērtēšanai metodi un standartus, kas atbilst uzņēmuma tehniskajiem un ekonomiskajiem resursiem, komercdarbības veidam un darba apstākļiem; *(3.punkts)*

darba ņēmēja

(DAL 18.pants)

- Saņemt informāciju par iespējamām briesmām, preventīvajiem pasākumiem, rīcības plāniem, ārkārtas situācijām.
- Iegūt teorētiskās un praktiskās zināšanas par veicamajiem preventīvajiem pasākumiem.
- Izvirzīt priekšlikumus veselības aizsardzības un darba drošības uzlabošanai.

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

darba devēja

4. Noteikt nodarbinātajiem garantijas un atvieglojumus darba aizsardzības jomā papildus normatīvajos aktos noteiktajām garantijām un atvieglojumiem. *(4.punkts)*
5. Ierosināt noslēgt vienošanos ar nodarbinātajiem darba aizsardzības pasākumu, tiem nepieciešamo līdzekļu apjoma un to izmantošanas kārtības noteikšanai saskaņā ar darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām. *(5.punkts)*
6. Apstrīdēt Valsts darba inspekcijas amatpersonu brīdinājumus, rīkojumus vai lēmumus likumā noteiktā kārtībā. *(6.punkts)*

darba ņēmēja

4. Periodiski pārbaudīt veselību, strādājot kaitīgos apstākļos.
5. Vērsties VDI, ja netiek garantēta atbilstoša darba drošība.
6. Pārtraukt darbu un atstāt darba vietu nopietnu briesmu gadījumos.

Preventīvie pasākumi - traumām

- Darba vides riska pārvaldības sistēmas aspekti, kuru realizācija nodrošina Darba vides riska faktori (DVRF) - traumatisma vadāmību:
 - uzņēmuma ietvaros DA jomā iesaistītās formācijas, to savstarpējā sadarbība
 - IAL izvērtēšanas specifika
 - DA struktūrvienības/speciālista izpildu funkcijas, speciālistu/darbu vadītāju tiesības un atbildība
 - riska apziņas veicināšana darbiniekiem
- Visizplatītākais traumatisms jebkurā darba vidē, tā profilakse
- Ārēju DVRF prevalācija:
 - traumatisms autoavāriju rezultātā uz/no darba veikšanas vietām valsts teritorijā
 - citi iespējamie faktori

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Preventīvie pasākumi - saslimšanai

Iespējamie saslimšanas riski

- darbiniekam ir tāda vispārējā saslimšana, kuru negatīvi ietekmē dotais darbs
- darba vidē, kur ir saskarsme ar kolēģiem, klientiem, citām personām
- darba vides gaiss
- mikroklimats
- smagumu pārvietošana
- nepiemērots darba vietas iekārtojums

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Ko uzņēmumam sniedz ieguldījums DA jomā? (1)

- nav riska/ir minimāls risks darba devēja atbildībai par LR saistošo normatīvo aktu neievērošanu (naudas sodi, citas sankcijas, tiesu procesi sakarā ar materiālo kompensāciju pieprasīšanu)
- korektas attiecības ar valsts uzraudzības institūcijām
- nav nelaimes gadījumu
- nav arodsaslimšanu
- zemāks saslimšanas līmenis salīdzinājumā ar citu nozares uzņēmumu rādītājiem

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Ko uzņēmumam sniedz ieguldījums DA jomā? (2)

- o Korektas attiecības ar nodarbināto interešu pārstāvjiem.
- o Darba aizsardzība ir viens no darbiniekus motivējošiem faktoriem.
- o Kvalitatīvāks, produktīvāks darbinieku darbs.
- o Iegūst arī citi uzņēmumi, kuri uzņēmumam sniedz ārpuspakalpojumus.

Lai uzsāktu darbus, ārpuspakalpojumu sniedzēji spiesti nodrošināt savus darbiniekus ar IAL, veikt apmācības, apgādāt ar drošu darba inventāru.

o **Palielina konkurētspēju.**

**DARBA AIZSARDZĪBAS
SISTĒMA UZŅĒMUMĀ
BŪS INTEGRĒTA KĀ
NEAIZSTĀJAMA UN
BŪTISKA UZŅĒMUMA
SAIMNIECISKĀS
DARBĪBAS SASTĀVDAĻA**

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277

Paldies par uzmanību!

AKA/1.3.1.1.4/08/01/277